

Rybářské město Dixcove na nejjihnějším výběžku pevniny na zlatém pobřeží

sklizně pochází od drobných plantážníků v lesní zóně. Dále rýže, kuřice, proso, hlíznaté plodiny a banány. Chov dobytka jen na S, rybolov u přehrady na ř. Voltě a při pobříží. Těžba zlata, manganových rud, bauxitu, prům. diamantů a trop. dřeva. Snaha o industrializaci vytvořila vys. závislost na dovozu. Pokles cen kaka, byrokracie, špatné hospodaření, menší ocenění ruční práce a kmenová rivalita – prudký pokles hosp., vznik strukturální krize. Tržní hospodářsky orientovaný reformní program od r. 1983 na nátlak Svět. banky a Mez. měnového fondu ukazuje první úspěchy (zeštíhlení státního aparátu, deregulace). G. hospodářsky trpí závislostí na dovozu, nedostatečným a málo výkonným bank. systémem a chybami investorů. Vodní elektrárny vybudované na ř. Voltě zásobují G. el. proudem (vývoz i do sousedních zemí). Přehrada přispívá k rozvoji zemědělství, produkce, projevila se na snižování proteinů zajišťovaných dřívě obyvatelstvu moř. produkty a vytváří z obl. při ústí Volty semeniště nemocí. G. má relativně hustou silniční síť. Silnice a železnice ve špatném stavu. Přístavy pro loď s velkým ponorem – Tema a Takoradi. Mez. letiště Kotoka u Accry. *Hospodářské údaje (1994)* HDP: 7,3 mld. US \$; na 1 obyv. 430 US \$. Podíl jednotl. odvětví na objemu výr.: zeměděl. 46 %, prům. 16 %, služby 39 %. Vývoz: 1,4 mld. US \$. Dovoz: 2 mld. US \$. Saldo obch. bilance: 83 mil. US \$. *Dějiny* Zlaté pobříží, kde je dnešní G., objevil port. mořeplavci r. 1471, do poč.

18. st. zakládali své pevnosti s Holanďany, Dány, Angličany a Braničany – obchod s otroky a zlatem. V 19. st. převaha Angličanů; území získané v angl.-ašantských válkách (1805–96) prohlásili za svůj protektorát a r. 1850 proklamovali kolon. Zlaté pobříží (Gold Coast). R. 1901 si podrobili i království → Ašantů v sev. vnitrozemí. R. 1922 Zlatému pobříží podřízena záp. část Toga jako mandátní území. R. 1925 první koloniální ústava. První masovou stranou Sjedenocný konvent Zlatého pobříží, gen. tajemník Kwame → Nkrumah (v 1949 ji přeměnil na Ústavní lid. stranu). R. 1954 získalo Zlaté pobříží vnitřní autonomii; r. 1956 rozhodl plebiscit v Brit. Togu (tj. záp. částí býv. něm. kolon.) o připojení ke Zlatému pobříží. R. 1957 vyhlášena nezávislost v rámci Brit. společenství národů (→ Commonwealth), země přijala název Ghana (podle staré afr. říše založené Soninky, prvního státu v subsaharské Afr., jež doznala největšího rozkvětu v 9.–11. st.). K. → Nkrumah převzal úřad prez. Byl stoupencem panafr. socialismu, zavedl diktátorský režim, jako jedinou stranu povolil Ústavní lid. stranu (Convention People's Party, CPP). R. 1966 svržen voj. pučem. Prez. gen. Joseph A. Ankrah. Do r. 1969 vládla Nár. osvobozená rada. Po svobodných volbách převzal vládu Kofi A. Busia. Od r. 1972 vláda voj. junty, v čele plukovník Ignatius Kutu Acheampong; r. 1978 přinucen abdikovat; novým předs. Nejvyšší voj. rady (a Rady nár. spásy) gen. Frederick W. Kwasi Akuffo, r. 1979 popraven, vlády se ujal kapitán Jerry John → Rawlings. Po parlamentních

volbách ponechal Rawlings v témže roce vládu Hilla Limanna, r. 1981 ho sesadil. Od té doby Rawlings prez. i předs. vlády. V dohodě s Mez. měnovým fondem a Svět. bankou prováděl ozdravný hosp. program. R. 1991 akceptovala vláda zavedení pluralitního systému. V parlamentních volbách 30. 12. 1992 získal Nár. dem. kongres (NDC) absol. většinu 189 z 200 míst. 7. 1. 1993 formálně vyhlášena 4. rep.

